

Järvitaimenkannat kasvuun Keski-Suomessa

Viva Salmo Trutta!

Benchmarking matka: Ruotsin Ammarnäs

19.10.2014-22.10.2014

jamk.fi

Matkaraportti:

Su 19.10.

Opintomatkalle lähdettiin JAMKin pääkampukselta pikkubussilla klo 9.00 määränpäänä Ruotsin Ammarnäs. Matka-ajoneuvoksi varattu JAMKin 8 hengen pikkubussi osoittautui sopivan kokoiseksi 7 hengen seurueelle, johon mahtui tavaroineen kelmollisesti. Matkaseurue koostui osakaskuntien edustajista sekä JAMKin ja Jyväskylän yliopiston hankehenkilöstöstä.

Matkareitiksi olimme valinneet Jyväskylä-Oulu-Ammarnäs jolle kertyi pituutta n. 950 km. Taitoimme matkan vaihtelevissa olosuhteissa, vesi- sekä lumisadetta, jonka johdosta matkustaminen kesti n. 14 tuntia.

Ammarnäsin Fiskecentrum

Ma 20.10.

Aamupäivä

Ensimmäinen matkapäivä perillä Ammarnäsissä käynnistyi paikallisopas Peter Schmittin esitelmän ja keskustelun siivittämänä. Aamupäivän aikana saimme informatiivisen ja kiintoisan katsauksen paikalliseen kalakantojen hoitoon ja seurantatutkimukseen sekä kalastusmatkailuun liittyen.

Kalastusopas Peter Schmitt kertoo Ammarnäsin kalastusalueesta ja kalastuksesta ylipäänsä

Ammarnäsin kylä sijaitsee Ruotsin Lapin maakunnan eteläosassa Västerbottenin läänissä kuului Sorselen kuntaan. Kylässä asuu ympärivuotisesti n. 150 henkilöä. Kylän tärkein tulonlähde on matkailu, ja erityisen merkityksellinen osa matkailua on kalastusmatkailu. Vuosittainen matkailutulo Ammarnäsin alueella on n. 1,5 miljoona euroa, josta melko suuri osa tulee kalastusmatkailusta. Neljä yritystä tarjoaa majoitusta, joilla on vuokrattavana yhteensä 30-35 mökkiä. Tämän lisäksi yksityiset henkilöt vuokraavat omia mökkejään Fiskecentrumin (ammarnasfishing.com) kautta. Alueella tapahtuvasta kalastuksesta 80-85 prosenttia on perhokalastusta. Järville ei myydä pyydyskalastusoikeuksia vaan se on sallittua vain vesialueen omistajille. Storvindelnillä paikalliset voivat verkkokalastaa, mutta se on vähäistä ja edelleen vähenemässä. Samoin Övre Gautsträsk -järvellä on joitakin paikallisia verkkopyytäjiä. Jokisualueet on rauhoitettu verkkokalastamisesta. Nykyään kalastuksen säätely on tarkkaa ja kalastuspäivistä pidetään kirjaa. Laskettuja kalastuspäiviä on n. 3000-3600/vuosi. Lupatulot ovat nyt n. 50 000 €/vuosi.

Kalastusmatkailun markkinoinnissa internet ja kotisivut on merkittävin kanava, jonka kautta kalastajat löytävät tarvitsemansa tiedot. Kotisivuilla on esitettynä

mm. saalisraportti, luvanmyyntijärjestelmä, kalastuspaikat sekä tietoa veden laadusta.

Tavanomaisille kalastuspaikoille myydään lupia eripituisille ajanjaksoille. Luvat: 1 päivä – 150 kr, 3 päivää – 350 kr, 7 päivää – 600 kr ja koko kesä -1000 kr. Pilkkilupa 70 kr/päivä. Luvan myyjät saavat 10 % myynnistä. Kalastuksessa pääalue on Vindelälvenin pääuoma. Joki on helppo tavoittaa, sillä Ammarnäsin kylään vievä tie kulkee koko matkan joen vieressä. Pääkalalaji Vindelälvenin kalastuksessa on kudulle vaeltava järvitaimen. Pääuomassa Ammarnäsin alueella taimenen kalastus on pelkkää catch&release -kalastusta.

Vindelån on erityiskalastusalue ja puhtaasti taimenjoki, jossa on erittäin kirkas vesi – Sjöforsenille lupa maksaa 700 kr/päivä. Sjöforsen on catch&release -alue. Järvitaimenen lisäksi alueella kalastetaan muitakin kalalajeja. Harmaanieriä on tulokas laji 1960-70 luvulla, joka lisääntyy luonnollisesti. Tärkeä kala nykyään kalastuksellisesti. Harjusta saa kalastaa ja nostaa ylös 35 sentistä ylöspäin. Tunturijärvissä on yleisesti taimenta ja paikoin rautua.

Ammarnäsissä kalat katsotaan arvokkaaksi pääomaksi, joista tulee kantaa huolta ja huolehtia siitä että kalastusmatkailijat ovat vastuullisia ja noudattavat paikallisia kalastusmääräyksiä.

Kalastusmatkailijoista ulkomaiset kalastajat tulevat suurelta osin Tsekistä, Italiasta ja Ranskasta.

Poikaslaskenta, kutupesälaskenta, kalojen radiotelemetria sekä kalastuksen kirjanpito muodostavat kattavan seurantajärjestelmän, jonka avulla saadaan tarkkaa tietoa kalakantojen tilasta ja kalayksilöiden liikkeistä.

Iltapäivä

Tutustuimme Vindelälven-jokeen, jonka nykytilasta ja siellä tapahtuvasta kalastuksesta Peter Schmitt kertoi. Pehdyimme myös rannalle oleviin taukopaikkoihin, jotka olivatkin erinomaista tasoa. Taukopaikoilta löytyi laavu, nuotiopaikka, klapeja, huussi ja roska-astiat kierrätysohjeineen.

Parkkipaikkojen vieressä oli isot infotaulut, joista löytyi ohjeet kalastukseen ja tietoa joesta.

Opastaulu Vindelälvenin edustalla

Jukka etsi Peterin opastuksella taimenen kutupesä Järnforsenilta ja sen yläpuolisista koskista ja muut matkalaiset pääsivät katselemaan pesiä vesitähystimillä ja seuramaan pesien mittausta myös.

Ryhmä tutustumassa Järnforseniin

Lopuksi paistoimme makkarat Guordisbackenin taukopaikalla. Illalla saunoimme suuressa puulämmitteisessä löylyhuoneessa lammen rannassa

Ti 21.10.

Aamupäivä

Toinen matkapäivä Ammarnäsissä käynnistyi myös Peter Schmittin kertomuksilla kalastustoiminnan lähihistoriasta ja keskustelulla. Kysymyksiä riitti, mutta Peter vastaili kärsivällisesti. Keskustelu polveili paikallisten kalastusmahdollisuuksista aina ruokapöytään saatavaan kalaan. Vesialueiden omistajilla on tiettyjä erityisoikeuksia mm. verkkokalastuksen ja uistelun suhteen. Näissä erityisoikeuksissa kiinnitetään myös huomiota kestävään kalastukseen ja kalakantoja vahvistavaan toimintaan. Jokiuomasta ja järviolueelta kalastettavaa kalaa ei myydä kyläkaupassa lainkaan. Myytäväksi tuleva paikalliskala pyydetään tunturijärivistä. Schmitt kertoi myös tulevaisuuden haasteista kalastukseen liittyen. Kesäaikainen kalastajamäärä/ kalastusvuorokaudet alkavat olla maksimissa suhteessa kalakantaan ja sen pysymiseen hyvällä tasolla. He joutuvatkin tulevaisuudessa pureutumaan uudenlaisiin haasteisiin kasvussa olevien kalastusmatkailijoiden suhteen.

Iltapäivä

Iltapäivällä kävimme tutustumassa kylän vanhaan kirkkoon ja perunakukkulaan, jonka huipulta avautui hienot näkymät yli kylän ja vesistöjen.

Kuva perunakukulalta

Tämän jälkeen suuntasimme Sjöforsenin erityiskalastuskohteelle. Sjöforsen sijaitsee Övre Gautsträsk -järven luusuassa, ja siinä elää voimakas harjuskanta. Antero vipusikin perhovavallaan koskesta komean 25-senttisen harjuksen. Jukka, Peter ja Tero etsivät ja mittailivat kutupesiä. Suvi malttoi juuri ja juuri pysyä rannalla.

Västerbottenin televisionuutisten sääryhmä kävi sattumalta kuvaamassa koskea ja ryhmäämme. Merikotka osui kosken päälle kaartelevaan samalla kuin tilauksesta.

Lopuksi paistoimme taukopaikalla makkarat, yllättävää kyllä!

Ke 22.10.

Jouduimme lähtemään raskain mielin tunturimaisemista kohti Keski-Suomea. Peter toivotti meidät kuitenkin tervetulleiksi uudelleen. Olipa meillä loistava opas!

Volkkari kiiti taas melkoista vauhtia Haaparantaan, jossa seurueemme teki ostoksia ja nautti ruotsalaista perinneruokaa.

Tiputimme osan ryhmästä matkalla Äänekoskelle ja saavuimme myöhään illalla Jyväskylään. Reissu oli hieno!

Kyläkaupan pihassa sijaitseva ilmoitustaulu

Opintomatkan ohjelma:

Su 19.10.

- Matkalle lähtö klo 9.00 JAMKin pääkampukselta (Rajakatu 35, 40100 Jyväskylä)
- Matkareitti: Jyväskylä- Oulu-Haaparanta-Ammarnäs
- Saapuminen Ammarnäsiin n. Klo 21.00
- Majoittuminen hostel tyyppiseen kohteeseen
- Matkan varrelta (4-tie) on mahdollista nousta kyytiin!

Ma 20.10.

- Klo 07.00-09.00 aamupala
- klo 9.00-12.30 Paikallisopas Peter Schmitt kertoo Ammarnäsin alueesta, taimenkannan nykytilasta ja siihen vaikuttaneista tekijöistä, kalastuksesta ja sen matkailullisesta vaikutuksesta Ammarnäsin alueelle.
- Klo 12.30-13.30 lounas
- klo 13.30-17.00 tutustuminen järvitaimenen kutujokeen Vindelälveniin, kutupesiin ja mahdollisesti kutukaloihin.
- n. klo 18.00-20.00 päivällinen

Ti 21.10.

- klo 07.00-08.45 aamupala
- klo 9.00 lähtö tutustumaan Vindelälvenin sivujokiin Ammarnäsissä ja Vindelälveniin alempana Kraddselessä tai harjuksen kalastusta perholla Sjöforsenilla Vindelälvenillä.
- Lounas syödään matkalla. Mahdollisesti nuotiolounas, jos on hyvä sää. Vindelälvenin rannalla Ammarnäsissä on nuotiopaikkoja ja ruokaa saa Ammarnäsin kaupasta.
- Klo 15.00-17.00 kalastuksen sääntelyn vaikutukset kalakannan hoitoon, turismiin ja paikallistalouteen- Peter Schmitt

- Ke 22.10.

- klo 07.00-07.45 aamupala
- Klo 8.00 paluumatka Jyväskylään, matkalla pääsee pois kyydistä
- n. klo 19.00 Jyväskylässä

Opintomatkalle mukaan:

- Lämmintä vaatetta ulkona tapahtuviin toimintoihin
- Kutupesälaskentaan osallistuville kahluusaappaat
- Ruotsin kruunuja, valuutanvaihto esim. Forex, kauppakatu 27, Jyväskylä
- Luottokortti ja mahdollisesti pankkikortti toimivat
- Ammarnäsissä ruokakauppa
- Mahdollisesti perhovapa harjuksenkalastukseen Vindelälvenin Sjöforsenilla

Lisätietoja: Petri Liukkonen, petri.liukkonen@jamk.fi tai 050-3429084

Tervetuloa matkalle mukaan!